

Ekonom Petr Zahradník definoval problémy spojené s koronavirovou krizí : Riziko plyne z ne hospodárného chování naší vlády, problémy naší ekonomice přinese velmi silná fixace na ostatní státy EU a ještě něco...

- CZ24 News | 17. dubna 2020

EU: Ekonom České spořitelny a člen ekonomického poradního týmu ústředního krizového štábu Petr Zahradník v rozhovoru pro server Info.cz shrnul, jaké by si představil řešení problémů souvisejících s koronavirovou krizí. Problémy naší ekonomice přinese zejména velmi silná fixace na ostatní státy Evropské unie. Především jižní země EU, které byly v problémech již před příchodem koronaviru, se však budou muset popasovat s mnohem většími výzvami. „Očekávám, že zasedání Evropské rady budou v letošním roce opravdu velice výživná,“ podotýká Zahradník.

Ekonom popisuje, že je nyní poradní ekonomický sbor ústředního krizového štábu rozdělen do několika pracovních skupin. „Máme tak skupinu, která se intenzivně zabývá okamžitými, zejména fiskálními opatřeními. Tedy například kurzarbeitsem, kompenzační situace subjektů, které byly nejvíce postiženy. Součástí této pracovní skupiny jsou zejména ekonomové, kteří jsou specialisté na veřejné finance. Dále máme pracovní skupinu, která se zabývá dodávkami likvidity do systému jak z pohledu bank, tak z pohledu podniků. A vlastně i z pohledu domácností,“ popisuje. Třetí ze skupin se pak zabývá reflexí dění v Evropě.

K očekávanému obnovení Národní ekonomické rady vlády (NERV) říká, že by byl rád, aby stejně jakožto v minulosti byla výsledkem nějaké koaliční dohody. „Už jenom aby se zamezilo tomu, aby skupina ekonomů v rámci ústředního krizového štábu byla vnímána jako skupina spojená s Ministerstvem vnitra a s osobou pana Hamáčka a skupina při Ministerstvu průmyslu a obchodu zase s osobou pana Havlíčka,“ podotkl.

Díky zkušenostem z velké recese jsme podle ekonoma více připraveni z pohledu rizik. „Česká republika má výhodu právě v tom, že si vzala makroekonomickou disciplínu k srdci poměrně výrazně, naše zadlužení na úrovni okolo 30 procent HDP je jedno z nejnižších v celé Evropě, a nyní tak máme docela velký polštář a prostředky, jak se vzniklou situací bojovat. To je rozdíl oproti zemím, jako jsou třeba Itálie, Francie či Španělsko, které jsou koronavirovou epidemií zasaženy poměrně výrazně, fiskální prostor je relativně malý,“ zmiňuje.

Určité riziko tu však podle Zahradníka plyne od možnosti ne hospodárného chování naší vlády. Té by doporučil přibrzdit. „Samozřejmě v dnešní situaci slevy na jízdné či velkorysá politika valorizace penzí – a našli bychom i řadu dalších položek – budou zapotřebí přibrzdit, případně je odsunout až do doby návratu k ekonomickému normálu,“ říká. Zintenzivnit by naopak chtěl veřejné investice. Ty by mohly pomoci právě lidem v nezaměstnanosti.

K tomu, že by stát mohl v případě nouze kapitálově vstupovat do strategických firem, které se ocitnou v nesnázích, pronáší, že si to vzhledem k nynější situaci dokáže představit. „Nicméně pokud by k tomu stát přistoupil, považoval bych to za řešení pouze přechodné, motivované primárně tím, aby došlo k záchraně daného podniku. Také si myslím, že by se takový přístup měl týkat jen velmi limitovaného počtu podniků, které se v problémové situaci ocitnou, navíc by to mělo být po jasné

stanovenou, přechodnou dobu, a měla by být už předem zřetelně nastavená exit strategie. V každém případě bych takové opatření považoval za výjimečný nástroj ve výjimečné době," uvedl Zahradník k této možnosti.

Rád by se zaměřil i na stranu fiskální expanze, a to kupříkladu u kurzarbeitu, kde by po vzoru Německa uvítal velkoryseji nastavené podmínky. Také by rád přilepšil podnikatelskému sektoru. „K tomu sice alespoň částečně pomůže úvěrové schéma Českomoravské záruční a rozvojové banky, ale tyto prostředky nebudou stačit. Proto bych posílil likviditu bank a prostřednictvím státních garancí bych tuto vyšší likviditu alokoval právě postiženému podnikatelskému sektoru," nabádá.

Neopomíná ani fondy Evropské unie. „V současné době existuje i ze strany Evropské komise opravdu velká snaha přizpůsobit zbývající část peněz, která zbývá k vyčerpání pro období 2014–2020, a část peněz z období 2021–2027 současné situaci. Pro Česko by to znamenalo přibližně 170 miliard korun pomoci pro letošní a příští rok. Tyto prostředky bychom mohli využít na údržbu, provoz a nakonec i na restart podnikatelského prostředí," poukazuje.

Provázanost naší ekonomiky s dalšími zeměmi Evropské unie by se podle Zahradníka do budoucna měla v návaznosti na nynější opatření evokovat v potřebě posílení vlastní soběstačnosti. Nyní totiž budeme tvrdě zasaženi naší zahraničněobchodní orientací na země EU. V rámci unijního porovnání jsme jednou ze tří nejzávislejších evropských zemí.

Cest k získání soběstačnosti má být několik: „Jedna z nich je kapitálový vstup do velkých a etablovaných firem, přirozenější cestou je vytvoření systému pobídek a dodatečného finančního servisu pro malé a střední podniky, které se postupem času stanou mezinárodně konkurenceschopné. V tom druhém případě je ale třeba věřit, že jejich majitelé nepodlehnu svodu jejich prodeje nějaké velké globální firmě.“

S mnohem většími výzvami se musejí popasovat jižní státy eurozóny. O nelichotivé situaci Itálie, Španělska či Francie a postoji severních států EU ekonom prohlašuje, že jde o „test soudržnosti“.

Řešení problému ekonomické nestability jihu Evropy se jeví problémem i do budoucna: „Pokud by došlo k odmítnutí emise eurobondů, tak si tyto země budou muset zajistit peníze na trhu, například u Itálie si ale moc nedovedu představit úrok takové emise. Ta sazba se může klidně vyšplhat až na pět nebo šest procent, což reálně znamená především oddalování problému a zabředávání italského dluhu do ještě větší pasti.“ Podle Zahradníka zafunguje i element neúplně jednotného názoru na úrovni Kolegia Evropské komise, kdy se někteří členové snaží vidět řešení současné situace v zelené dohodě a ještě více tlačit na pilu v oblasti ekologických aktivit.

Nejde přitom jen o otázku budoucnosti EU, ale do jisté míry i jednotlivých národních států. „Například u Itálie jsou již nyní patrné nějaké odstředivé snahy některých regionů, k něčemu podobnému možná dojde i ve Španělsku. Myslím, že se nyní hraje i o vnitřní soudržnost národních států," dodává.